

Fini ;

La " Amikoj de Hipatio " en Grekio, membro de la Internacia Asocio de Libera Penso, kiun mi reprezentas, opinias, ke la "Libera Homo " estas pli utila al la socio. Li evoluigas sian kritikan pensadon por la avantaĝo de la socio en kiu li vivas kaj laboras. Religio transformas la homon en timoplenan, submetiĝeman, superstiĉan homon, kulpan de prapeko, kiu nur post la morto trovos sian savon.

Religiaj klasoj en grekaj lernejoj devas ĉesi.

Artikolo 3 de la Greka Konstitucio kiu diras " La domina religio en Grekio estas tiu de la Orienta Ortodoksa Eklezio de Kristo " devas malaperi.

Civitanoj elektas politikistojn. Politikistoj faras ŝtatajn leĝojn kaj teorie potenco eliras el la homoj. Dia juro ne havas lokon en la Konstitucio.

Grekio bedaŭrinde rigardis la renesancon, raciismon , klerismon kaj homaranismon de malproksime, pro otomana okupado dum kvar jarcentoj.

La restaĵoj de la Teokratio iom post iom malpliigas sub la premo de la loĝantaro, kiu pli kaj pli malproksimiĝas de siaj kredoj.

La Eklezio devas pagi sian pastraron kaj respekti la impostajn leĝojn kiel ajna alia civitano.

La apartigo de Eklezio kaj Ŝtato konsistigas por ni la bazŝtono de niaj postuloj. Disiĝo , kiu devas okazi kun intertraktadoj, kiel disiĝo de paro , kadre de reciproka intereso.

En 2005 la parlamenta grupo de la Greka Komunista Partio de Alberto kun la Synaspismos Partio, nuntempe Syriza kaj kun du sendependaj deputitoj, prezentis leĝproponon ellaboritan fare de la Greka Unio por Homaj kaj Civitanaj Rajtoj, kiu zorgis pri la Apartigo de Eklezioj kaj Ŝtato, la kremacio de la mortintoj kaj aliaj sociaj progresoj. Tiu ĉi propono estis malakceptita de la dekstra parlamento.

Ni subtenis ĉi tiun leĝproponon kaj ni konsideras, ke la batalo daŭras.

Stratos Kalaitzis
Amikoj de Hypatia

La Reich Konkordato de 1933

Moto: "La fino pravigas la rimedojn"
(Niccolò di Bernardo dei Machiavelli)

Antaŭ ol ni rigardas la Reich-Konkordaton de 1933, mallongan rigardon malantaŭen kaj la precedencojn.

La malvenko de la Germana Imperiestra Regno kaj la fino de la monarkioj en Germanio kun la fino de la unua mondmilito (1918/1919) perforte influis la katolikan eklezion. La granda bastiono de Mezeŭropo ŝajnis perdita. Tio signifis la finon de "la unueco de la trono kaj la altaro", la finon de reĝoj kaj imperiestro "per la graco de dio".

Ĝi estis longa vojo de venkoj, regado kaj perdoj:

- 380 p.K. : Imperiestro Teodosio altigas la Trinitarian varianton de kristanismo al rango de ŝtata religio.
- 800 : La Papo kronas kaj sanktoleas Karlon la Grandan kiel imperiestron en Romo. La imperiestro genuiĝas, la Papo staras: komenciĝas lukto por potenco.
- 1077 : Imperiestro Henriko la 4-a de Germanio submetiĝas al la papo ĉe Canossa.
- 1520 : Imperiestro Karolo la 5-a, en kies imperio "la suno neniam subiras" - la Eklezio Roman ĉe la apogeo de potenco.
- 1517-1555 : Reformacio en Germanujo, Svislando kaj Nederlando. Norda Eŭropo estas perdita por la Katolika Eklezio.
- 1536 : Henriko la 8-a establas la Anglikanan Ŝtatan Preĝejon en Anglio.
- 1587 : Mary Stuart de Skotlando estas ekzekutita. Anglio kaj Skotlando estas perditaj.
- 1803 : Ĉefa konkludo de la Imperia Deputacio (RDHD) kaj fino de la lastaj 20 ekleziaj teritorioj.

- 1804 : Napoleono la 1-a kronas sin - en la ĉeesto de la Papo.
- 1806 : Francisko la 2-a eksiĝas - fino de la Sankta Romia Imperio
- 1814 : Konkordato de Bavario (I) Financa asekuro de episkopoj
- 1905 : Sekularismo en Francio

- 1919: Kaj nun, la fino en Germanujo? Ĉu malnova konkordato, kiu nenion valoris plu?

La Eklezio kaj la konservativaj kristanoj de Bavario atendis. Jam estis nova konkordato
La tirkestoj.

En 1924, por la unua fojo, bavaro estis Justicministro en la Reich-registaro en Berlino kaj la konkordato estis submetita al li por revizio. Li sentis, ke ĉio estas en ordo. Ĉi tiu Konkordato donas la tonon: ĝi estas esprimo de malestimo al la Demokratia Nacia Asembleo kaj, kiel klara malobservo de la leĝo, ĝi estas kontraŭkonstitucia.

En Artikolo 10 estas interkonsentita ke Episkopoj kaj altranga pastraro estos pagitaj fare de la Ŝtato - fiksita en Reichsmark kaj Pfennig. Kontraŭe kun la Konstitucio, la Eklezio ankoraŭ konsideras sin ŝtata eklezio, pagita de la Ŝtato.

En la fina alineo de tiu ĉi artikolo estas tiam kondiĉite: "En kazo de anstataŭigo aŭ nova reguligo de ŝtatservoj al la Eklezio surbaze de aparta leĝo, kontrakto aŭ jura titolo, la Ŝtato de Bavario garantias la konservadon de la interesoj de la Eklezio per kompensaj avantaĝoj kiuj, depende de la enhavo kaj amplekso de la jura rilato kaj konsiderante monajn valorrilatojn, donas plenan kompenson por la subpremita rajto.

Tio rompas kun la Konstitucio de la Imperio kaj kondiĉas ke tiuj ŝtataj profitoj al la Eklezioj, tio estas la financado de la pastraro fare de la ŝtato, ne finiĝas, sed estas garantiitaj por eterneco.

Sed neniu zorgis: hiperinflacio okupis homojn, kaj je la tempo de la dua Reichstag- elektoj en 1924, la demokrata printempo en Germanio estis finita.

Lia eminenteco, la Apostola Nuncio en Berlino kaj Ĉefepiskopo de Sardeso, Eugen Pacelli, daŭrigis sian agadon kaj akiris en 1929, ke Prusio - la domina lando de la Vajmara Respubliko - ankaŭ finis konkordaton garantiantan la akiritajn rajtojn de la Eklezio kaj fiksantan al 2,8 milionoj . Reichsmark- ŝtataj pagoj por dungitaro.

La interesoj de la Romkatolika Eklezio laŭ garantio de akiritaj rajtoj kaj financado de la pastraro fare de la Ŝtato estis tiel plejparte kontentigitaj. Kun Bavario kaj Prusio, proksimume 80% de Germanio estis aranĝitaj.

Komence, la Episkopejo estis rezervita al la multvortaj nacisocialistoj . Tio ŝanĝiĝis post la elektoj de Reichstag (5-a de marto 1933), kiam la nacisocialistoj akiris plimulton (kune kun la germanaj naciistoj). La pastraro akceptis la aspekton de (ŝajna) laŭleĝeco kaj ekkonsentis kun la nacisocialistoj. La Katolika Centra Partio aprobis (la 24-an de marto 1933) la Ebligan Akton - kiu forigis la parlamentan demokration de la Vajmara Respubliko. Komunistaj deputitoj kaj kelkaj el la socialdemokratoj jam antaŭe estis arestitaj.

La registaro de la Germana Regno nun strebis al internacia rekono kaj trovis en la Katolika Eklezio kaj la Vatikano - al kiu estis kaj daŭre estas koncedita granda morala aŭtoritato - volonte partneron.

Kio okazis intertempe? La Lateranaj Akordoj kun la faŝisto Mussolini en Italio (februaro 1929), same kiel pri la ebliga leĝo en Germanio (marto 1933) kaj la intertraktadoj por konkordato ekde 1931 kun la aŭstro-faŝistoj ĉirkaŭ Engelbert Dollfuss en Aŭstrio (subskribita en marto 1933).).

La Lateranaj Akordoj kreis la sendependan Vatikan Urboŝtaton kiel suverena ŝtato - per la graco kaj legitimeco de la faŝistoj - kaj, kompanse por la perdoj de teritorio, la itala ŝtato pagis 1,8 miliardojn da liroj kaj katolikismo fariĝis la ŝtata religio.

Konkordato povus esti finita kun Germanio en 1933, ĉar - kiel preskribite de la kanona juro de la Eklezio - germana kanceliero Adolf Hitler estis kaj restis katolika.

La komuneco de aŭtoritatema pensmaniero, tio estas la subigo de la individuo al la Ŝtato, same kiel komuna kontraŭkomunismo kaj antisemitismo , tiam manifestiĝis. Kun la faŝistoj jam estis finitaj konkordatoj en Italio kaj Aŭstrio - sekvitaj de aliaj en Portugalio (majo 1940) kaj en Hispanio (1953).

Kaj la Sankta Seĝo kaj la politikistoj de la Katolika Centra Partio provis fini ampleksan konkordaton en la 1920-aj jaroj. La postuloj de la Vatikano (konfesaj lernejoj, ŝtataj avantaĝoj) ne povus esti impostataj. Nur post la transdono de potenco al Hitlero ĉiuj pordoj malfermiĝis.

La Centristpartio estis logita per la konkludo de Reich Konkordato se ĝi aprobis la tielnomitan ebligan leĝon. En "manifestacio" de la 28-a de marto 1933, la germanaj episkopoj metis en perspektivon siajn antaŭajn avertojn kontraŭ nacisocialismo, precipe ĉar Hitler faris neatenditan proponon en sia registara deklaro de la 23-a de marto 1933: la garantio de rajtoj ekleziaj privilegioj kaj la nomo de kristanismo kiel "la neŝancelebla fundamento de la morala kaj civita vivo de nia popolo".

Jam en frua marto 1933, Pio la 11-a laŭdis Hitler en spektantaroj kiel ĉampiono kontraŭ bolŝevismo. La du tendaroj, Hitler ĉi tie kaj la Eklezio tie, sendube pliproksimiĝis unu al la alia.

La germana negoca delegacio iris al Romo en aprilo 1933, gvidita fare de la konservativa iama kanceliero kaj vickanceliero Franz von Papen, kun instrukcioj de Hitler por kontentigi la interesojn kaj dezirojn de la katolikoj laŭeble. La Konkordato estis subskribita la 20-an de julio 1933 - post kvar monatoj - kaj ratifita en septembro 1933.

Jen kiel aspektis la Konkordato :

En la preambulo de la Konkordato oni reasertas la amikecajn rilatojn inter la nacisocialistoj kaj la "Sankta Seĝo" :

"Lia Sankteco Pio la 11-a kaj la Prezidanto de la Germana Regno, gviditaj de la komuna deziro firmigi kaj antaŭenigi la amikecajn rilatojn ekzistantajn inter la Sankta Seĝo kaj la Germana Imperiestra Regno, dezirante daŭrante reguligi rilatojn inter la Romkatolika Eklezio kaj Ŝtato por la tuta teritorio de la Germana Imperiestra Regno en maniero kontentiga al ambaŭ partioj, decidis fini solenan interkonsenton, [...]"

Arto. 1 : Religia libereco kaj publika ekzercado de religio: garantiita.

Arto. 4 : Senlima libereco de ekleziaj eldonajoj: garantiita.

Arto. 9 : Sekreto de konfeso: garantiita.

Arto. 10 : Ekleziaj vestaĵoj, kiel uniformoj, estas protektitaj kontraŭ misuzo.

Arto. 12 : Ekleziaj organizoj restas publikaj juraj korpoj.

Arto. 15 : Religiaj ordenoj ne estas submetitaj al iuj limigoj: garantiita

Arto. 16 : Episkopoj faras ĵuron de lojaleco al la Ŝtato.

Arto. 17 : Havaĵo de la Eklezio: garantio.

Arto. 18 : Aĉeto de ŝtataj avantaĝoj

(1) amike

(2) Inter la apartaj juraj titoloj estas heredo bazita sur leĝo.

(3) elaĉeto kun justa kompenso

Arto. 19 : Ekzisto de fakultatoj de katolika teologio: garantiita

Arto. 21 : Katolika religia edukado estas ordinara temo: garantiita.

Arto. 23 : katolikaj konfesiaj lernejoj: garantiita

Arto. 27 : Milita kapelaneco: garantio.

Arto. 30: Dimanĉe, preĝo por la prospero de la Germana Imperiestra Regno kaj popolo estas enigita ĉe la fino de la ĉefmeso.

Arto. 32 : Membrecio en politikaj partioj estas malpermesita al ekleziuloj.

Arto. 33 : Por elstaraj aferoj, ni "serĉos interkonsente amikan solvon".

Resume: la Ŝtato donas ĉiujn rajtojn al la Katolika Eklezio kaj la Eklezio sin detenas de ajna politika agado. Alivorte, la Romkatolika Eklezio submetiĝas al la Nacisocialisma Ŝtato por proprieto, financado kaj kredlernejoj.

Multo de kio ne estis atingita en la Demokratia Vajmara Respubliko estis atingita kun la nacisocialistoj kiel rajto valida ĉie en Eŭropo.

Noto: la Konkordato havas 33 aŭ 34 artikolojn: Ĉi tio estas sankta nombro el la kristana vidpunkto, ĉar ĝi estas la nombro da jaroj de vivo de Jesuo Kristo.

En sekreta aneksaĵo al la Reich Konkordato de 1933, teologiistudentoj, pastroj kaj ĉiu dioceza pastraro estas esceptitaj de (estonta) militservo en la okazaĵo de mobilizado (t.e. la komenco de milito).

"En la okazo de transformo de la nuna germana militsistemo en la direkto de la enkonduko de ĝeneraligita deviga militservo, la alvoko de pastroj kaj aliaj membroj de la laika kaj religia pastraro por plenumi devigan militservon estos reguligita laŭ la Sankta Seĝo bazita sur la sekvaj gvidprincipoj, ekzemple:

a) Studentoj de filozofio kaj teologio, kiuj prepariĝas por la pastraro kaj kiuj estas en ekleziaj institucioj, estas esceptitaj de la militservo kaj la ekzercoj, kiuj preparas por ĝi, krom en la kazo de ĝenerala mobilizado.

b) Okaze de ĝenerala mobilizado, ekleziuloj dungitaj en la dioceza administrado aŭ en la armea kapelaneco estas esceptitaj de prezentado. Tiaj estas konsiderataj ordinaruloj, membroj de ordinariatoj, estroj de seminarioj kaj ekleziaj konvinkoj, profesoroj pri seminarioj, paroĥestroj, rektoroj, helpantoj kaj ekleziuloj, kiuj konstante direktas preĝejon, kie la kultado estas publika. »

Alivorte, la Vatikano kaj la altranga katolika pastraro estis informitaj ekde la komenco de la somero de 1933, ke la nacisocialistoj intencas reenkonduki la militservon, rearmi kaj do militi. Tio ne ĝenis ilin, kondiĉe ke la pastraro estis liberigita de ĝi.

Sub la komuna ideologio de kontraŭkomunismo, soldatoj de la germana armeo portis ĉenmaton kiu havis Reich-aglon kun svastiko, enkadrigita fare de "Gott Mit Uns".

Post la dua mondmilito, en la okcidentaj regionoj, en preparo por la starigo de la Federacia Respubliko Germanio, oni ekzamenis ankaŭ, kiuj dekretoj, leĝoj kaj traktatoj de la jaroj 1933-1945 estu nuligitaj. La Reich-Konkordato de 1933 ne estis trafita, ĝi daŭre validas hodiaŭ.

La konservado de ĝia valideco estis favorata unuflanke de la fakto, ke multaj iamaj nazioj daŭre tenis gvidajn poziciojn ene de la ŝtato kaj partioj, kaj aliflanke de la Prezidanto de la CDU ene de la Parlamenta Konsilio kaj estonta Federacia Kanceliero (1949-1962)

Konrad Adenauer, kiu havis "kaŭĉukan artikolon" enigitan en la Bazan Leĝon, art. 123, kiu (implicite) etendis la validecon de la Reich Konkordato: "GG, art. 123): Ŝtataj traktatoj finitaj de la Germana Imperiestra Regno [...] restas [...] validaj ĝis ke novaj ŝtataj traktatoj estu finitaj de la kompetentaj aŭtoritatoj laŭ ĉi tiu Baza Leĝo aŭ ke ilia fino okazas alimaniere pro la dispozicioj kiujn ili enhavas.

Inter la komunaj zorgoj de la Katolika Eklezio kaj la Nacisocialistoj - anti-komunismo kaj antisemitismo - la malferma kontraŭkomunismo de postmilitaj konservativaj kristanaj demokratoj kaj katolika pastraro restis unueciga elemento. (Socialdemokratoj = "Ĉiuj vojoj kondukas al Moskvo").

Intertempe ĉiuj "konkordatoj kun la faŝistoj" (Italio, Hispanio, Aŭstrio, Portugalio) estis modifitaj de novaj redakcioj, nur unu lando ĝis nun nenion faris en tiu ĉi direkto: Germanio.

Sed tiu ĉi vizio de la aferoj ne enkalkulas la fakton, ke en la 1960-aj jaroj, oni ja parolis pri renovigo de la Konkordato. Tamen ni rezignis, ĉar montriĝis, ke – eĉ sub tiama konservativa kaj kristandemokrata registaro – ni neniam plu akiros kondiĉojn tiel bonajn kiel tiuj de la " Hitleriana konkordato " kaj ni restis tie.

Sed anstataŭ konservi la plej grandan silenton pri tiu ĉi temo, ĝi eĉ estas reaktivigita nuntempe (2022-2023)). En la diskutoj pri la "aĉeto de ŝtataj profitoj", la Katolika Oficejo kaj la Kristandemokratoj alvokas la fakton, ke la Eklezioj devas esti implikitaj en la intertraktado de la principoj de ĉi tiu elaĉeto/fino de ŝtataj pagoj al la Eklezio - ja, "amika interkonsento" estis interkonsentita en la Reich Konkordato.

Se la Katolika Eklezio tiel vidas la aferojn, tiam ĝi rapide komencu serĉi nacisocialistojn/faŝistojn en la nuna Germanio, ĉar ĝuste kun iliaj " naziaj prapatroj " estis starigita tiu amikeco interkonsentita, ne kun demokratoj.

Dankon pro via atento.

Carsten Frerk
Membro de la Internacia Konsilio de AILP

La rilato inter eklezio kaj ŝtato en Britio

Mi ĝojas aliĝi al vi hodiaŭ por paroli al vi pri la rilato inter Eklezio, Ŝtato kaj Monarkio en Britio, kiu estas iom diferenca de la situacio en Francio, kie sekularismo estas enskribita en leĝo kaj starigita kiel nacia principo.

Mi timas, ke estas male en Britio kie, malgraŭ ĉiam pli laika loĝantaro, la Eklezio de Anglio estas oficiale agnoskita kiel la ŝtata eklezio, kio donas al ĝi multajn privilegiojn.

Nia organizo laboras sur multaj frontoj por protekti kaj antaŭenigi liberecon de kredo, libereco de esprimo kaj libereco de elekto, sed la malestablo kaj realigo de laika ŝtato estas nia ĝenerala celo.

La rilato inter Eklezio, Ŝtato kaj Monarkio ne ofte estis precipe elstara politika afero en Britio, sed ĝi lastatempe estis metita en la tagordon pro pluraj faktoroj al kiuj mi revenos. kaj kio, mi pensas, signifas ke ni povas havi pli da espero por ŝanĝi hodiaŭ ol ni havis dum kelka tempo.

Sed unue, mi prenos la tempon por difini kio estas "establado" kaj kion ĝi signifas en la brita kunteksto.

Kiel vi ĉiuj scias, la termino "establado" rilatas al formala rilato inter preĝejo aŭ religio kaj la ŝtato en kiu ĝi funkcias.

Britio konsistas el kvar landoj: Anglio, Kimrio, Skotlando kaj Irlando

Nordo. La Eklezio de Anglio estas establita nur en unu el tiuj landoj: Anglio. Ekzistas neniu establita eklezio en Nord-Irlando aŭ Kimrio. La Eklezio de Irlando estis dissolvita en 1871.

En Kimrio ĝi estis dissolvita en 1920. La Eklezio de Skotlando havas specialan statuson en Skotlando, sed estas tute sendependa de la ŝtato.

Eble la plej videbla manifestiĝo de la anglikana establado estas la fakto ke la reganta monarko, la reĝo, estas kaj ŝtatestro kaj kapo de la eklezio, kaj portas la titolojn "supera guberniestro de la Eklezio de Anglio kaj defendanto de la kredo". Por eviti dubon, ĉi tiu kredo estas la "unu vera protestanta kredo".

Tiuj titoloj devenas de la regado de reĝo Henriko la 8-a kaj la rompo de Anglio kun Romo kaj la aŭtoritato de la Papo kaj la Romkatolika Eklezio. Nia monarko devas esti "en komuneco kun la Eklezio de Anglio". Tio signifas, ke nia ŝtatestro devas esti protestanta. Tio da egaleco kaj libereco de kredo!

La kronado de reĝo Karlo okazos en majo. Kronado estas ŝtata evento, sed ĉefe religia afero. La Reĝo nuntempe profitas de spiritaj akompanaj sesioj kun la Ĉefepiskopo de Canterbury por prepari por ceremonio dum kiu nia ŝtatestro faros la ĵuron:

- konservi la protestantan religion -

konservi kaj konservi la establodon de la Eklezio de Anglio, ĝian doktrinon kaj ĝian kulton, kaj:

- konservi la rajtojn kaj privilegiojn de episkopoj.

La reganto tiam estos "sanktoleita per sankta oleo, benita kaj konsekrita" de la ĉefepiskopo. La "Sankta Komunio" tiam estos festita.

La evento estas plejparte nenecesa. Neniu alia eŭropa monarko spertis ion similan. Kaj ĉar reĝo Karlo jam estas reĝo, estas evidente ke la ĵuro ne estas antaŭkondiĉo por fariĝi la krono. Kronadoj ne faras monarkon.

Geoffrey Robertson, brita advokato pri homaj rajtoj, lastatempe priskribis la kronadon kiel "laŭleĝan sensencaĵon, nur stultan, superstiĉan riton de la Eklezio de Anglio. Karlo tute ne bezonas esti kronita de minoritata eklezio."

Ĝi ankaŭ estos tre multekosta evento. Niaj petoj pri informoj pri planitaj publikaj elspezoj por la kronado estas ĝis nun rifuzitaj.

La lasta kronado, tiu de reĝino Elizabeto, okazis en junio 1953. Ekde tiam, la pejzaĝo de religio kaj kredo en Britio draste ŝanĝiĝis. Religia aliĝo falis, religiaj minoritatoj kreskis, same kiel nekredo.

Tamen, la sekva kronado devus aspekti multe kiel la lasta. Eble estas pli mult-kredaj elementoj, sed ĝi estos sendube anglikana afero.

Tiu ĉi interkovro inter la Eklezio kaj la ŝtatestro konsekras religian privilegion en Britio kaj donas al la Monarkio kvazaŭ-religian karakteron. Ĝi estas institucio, kiun ni preskaŭ kuraĝiĝis respekti.

La demando ĉu ni devus reteni monarkion eble estas preter la kompetenteco de sekularistoj, eĉ se multaj el ili havas respublikanajn tendencojn. Sed certe la alveno de reĝo Karlo donas al ni ŝancon transigi la mesaĝon de laikaj reformoj, kaj ni provas komenci tiun debaton, argumentante ke se ni devas havi ŝtatestron, tiu rolo devas esti laika. Kaj estas Disestablishment kiu devus ebligi atingi ĉi tiun celon.

Ĝi estas do unu el la kolonoj de la Establo.

La benko de Episkopoj estas alia manifestiĝo de la Establado de la Eklezio. Temas pri la rajto de 26 anglikanaj klerikoj sidi en sia propra rajto, kiel leĝdonantoj, en nia supera ĉambro, la Lordĉambro.

Britio estas la nura eŭropa parlamento kun eksplicita religia reprezentantaro. Ekster Eŭropo, mi nur scias pri Irano, kiu havas tian aranĝon.

Ĉiuj sesioj de la brita parlamento komenciĝas per anglikanaj preĝoj. Kaj ĉiam estas almenaŭ unu episkopo en la Lordĉambro kiam ĝi estas en sesio. Sed ofte estas pluraj, precipe kiam ili aparte interesiĝas pri tio, kio estas diskutata, kiel ekzemple leĝoj pri helpata morto.

Episkopoj estas traktitaj kun speciala deferenco en la Lordĉambro. Ili povas partopreni en ĉiuj procedoj de la Ĉambro, inkluzive de surtabligi kaj demandante demandojn de ministroj, gvidante aŭ parolante en debatoj, ekzamenante leĝaron, voĉdonante kaj sidante en parlamentaj komisionoj. La privilegio sidi en la Lordĉambro do iras multe preter de la voĉdonrajto kaj donas al Episkopoj unikan aliron al ministroj, leĝdonantoj kaj la koridoroj de potenco. Influo pri kiu neniu alia religia aŭ laika interesgrupo povas revii.

Alia aspekto de la establado estas la rolo kiun la Parlamento ludas en la administrado de la eklezio.

Multaj internaj leĝoj pasigitaj fare de la decida korpo de la Eklezio de Anglio, la Ĝenerala Sinodo, devas esti aprobitaj de ambaŭ Ĉambroj de la Parlamento antaŭ ol ekvalidi. Tio signifas ke kvankam regado de la Eklezio de Anglio estis delegita al la Ĝenerala Sinodo, parlamento restas la supera leĝdonanto. Do multmaniere la Eklezio estas submetita al Parlamento.

Fakte, la Parlamento havas la povon pasigi leĝojn tuŝantajn la Eklezion sen la partopreno de ĉi-lastaj, sed konvene ĝi ne faras tion.

La reĝo ankaŭ nomumas anglikanan parlamentanon de la reganta partio por respondecigi la eklezion en parlamento respondante demandojn kaj paroli oficiale nome de la Eklezio de Anglio en parlamento. Ni foje ekspluatas ĉi tiun mekanismon petante parlamentanojn fari profundajn demandojn.

La ŝtato ankaŭ ludas rolon en la asigno de ŝlosilaj pozicioj ene de la eklezio.

Episkopoj kaj Ĉefepiskopoj estas nomumitaj fare de la reganta monarko, laŭ la konsilo de la ĉefministro. Ĝis la mez-1970-aj jaroj, la ĉefministro havis la absolutan rajton doni sian opinion pri nomumoj, kaj la eklezio ludis neniun oficialan rolon en la procezo de nomumado de siaj propraj Episkopoj kaj Ĉefepiskopoj, kvankam ĝi estis ĝenerale konsultita, pro ĝentileco.

Sed la rolo de la ĉefministro en la elekto aŭ Konsilio de Ĉefepiskopoj fariĝas iom problema se la ĉefministro ne estas anglikana, kaj precipe se li estas katolika.

Laŭ la leĝo, neniu "persono konfesanta la katolikan religion" estas rajtigita por konsili la reĝinon pri la elekto de Episkopoj de la Eklezio de Anglio. Tiu regulo devenas de la Ago de Kompromiso de 1701, leĝo intencita por certigi protestantan sinsekvon al la angla trono.

Sed ĉi tiu kontraŭ-katolika leĝaro metis nian iaman katolikan ĉefministron, Boris Johnson, en malfacilan situacion. Necesis do alvoki alian ministron por konsili la Reĝinon. Strange, nia nuna ĉefministro, Rishi Sunak, hinduo, povas doni sian opinion pri la elekto de episkopoj. Nur katolikoj estas eksplicite malpermesitaj.

Nomumoj al aliaj preĝejojpostenoj, kiel ekzemple dekanoj, diakonoj, kaj pastroj, ankaŭ estas influitaj per la vidoj de ŝtatoficistoj.

Do estas multe da enmiksiĝo de la Eklezio en la aferoj de la Ŝtato, sed ankaŭ multe da enmiksiĝo de la Ŝtato en la aferoj de la Eklezio, kiujn kiel sekularistoj ni ne devas subteni. La Eklezio de Anglio, kiel ĉiuj aliaj religioj, devus ĝui sendependecon entute.

Alia aspekto de la Establado estas eble la rolo, kiun la Eklezio daŭre ludas en Publika Eduko en Britio. La rolo, kiun la Eklezio, kaj nun aliaj religiaj grupoj, ludas en la publika edukado, estas parte pro la privilegia rolo, kiun la Eklezio ĝuas en nia politika kaj civita vivo.

Kvarono de bazlernejoj en Anglio estas prizorgita fare de la Eklezio de Anglio, donante al ĝi konsiderindan influon al eduka politiko. Tial ni ankoraŭ havas leĝon postulantantan ĉiutagan agon de kolektiva adoro en ĉiuj lernejoj, sendevigon de

la Egaleco-Leĝo kiu permesas al kredlernejoj diskriminacii en siaj agnoskoj en favoro de religiemaj grupoj, selekti instruistojn bazitajn sur ilia kredo, kaj apliki malmodernan version de religia edukado kiu permesas al religiaj grupoj religio plejparte determini la instruplanon.

La ĉeesto de establita Eklezio do konsistigas gravan malhelpon al la starigo de vere sekulara eduka sistemo, libera de ĉia diskriminacio kaj religia kontrolo.

Pro ĝia establita statuso, la eklezio ankaŭ ludas gvidan ceremonian rolon en ŝtataj okazaĵoj. La Eklezio ludas gvidan rolon en nia nacia memorfesto, tial la ĉiujara ceremonio ĉe la Cenotafo foje similas al diservo, kie la Episkopo de Londono gvidas la kristanajn preĝojn.

Sed se la memoro estas grava, kaj mi pensas, ke ĝi estas, ĝi devas havi signifon por homoj. Se ne, homoj elsalutas, kaj se ili elsalutas, ili forgesas. Konsiderante ke religio malŝaltas tiom da homoj, precipe pli junaj homoj, estas malproksime de idealo por nia nacia memoceremonio havi religian guston.

Kaj poste, kompreneble, estas la kronado, kiun mi supre menciis. Estos interese vidi la reagon al la venonta kronado kiu, kiel mi diris, estos tre religia afero, ĉar la pejzaĝo de religioj kaj kredo de la nacio draste ŝanĝiĝis ekde la lasta kronado en 1953. Estos interese vidu kiel la publiko reagas.

Do jen kiel aspektas Establishment en Britio.

Ekzistas du ĉefaj objektoj kontraŭ la ekzisto de establita preĝejo.

Antaŭ ĉio, ĝi estas maljusta. La ekzisto de nacia religio enskribita en leĝo kaj establita Eklezio favoras parton de la loĝantaro, institucion kaj aron de kredo.

La Eklezio de Anglio ĝuas specialan statuson ne ĝuitan fare de aliaj religioj. Ĉi tiu situacio estas klare maljusta al tiuj kiuj ne aliĝas al la Eklezio de Anglio aŭ ajna alia religia doktrino.

La dua objekto estas ke ĝi estas malaŭtentika. La ideo, ke ni estas kristana lando, estas supozo, kiu ne baziĝas en la realo. Kristanismo estas unu influo inter multaj kiuj formas la nunan vivmanieron de la britoj. Sed ni ne povas, en ajna signifo, esti priskribita kiel kristana lando.

Mi menciis antaŭe, ke ekzistas kialoj, kial ni povus esti pli optimismaj pri ŝanĝo hodiaŭ ol ni estis dum kelka tempo.

Ĉi tio estas ĉar pluraj lastatempaj eventoj komencis perfekte ilustru la objektojn, kiujn mi ĵus menciis.

La morto de reĝino Elizabeto signifas, ke, por la unua fojo en 70 jaroj, ni havos kronadon. Tio elstarigis la rilaton inter ŝtato kaj eklezio. La rolo de "defendanto de la kredo" de nia ŝtatestro estos atente ekzamenita.

Reĝo Karlo klarigis sian intencon esti defendanto de la kredo ĝenerale, kaj ne nur de la fido al la Eklezio de Anglio. Ĉi tio respondas al la rolo kiu la Eklezio de Anglio

komencis antaŭenigi multkredan, prefere ol laikan, Brition. La Eklezio deziras esti rimedo per kiu aliaj konfesioj kaj kredaj komunumoj povas esti privilegiitaj aŭ altigitaj en la publika vivo. Sed kondiĉe ke la Eklezio de Anglio estas la sola kiu profitas de ĉi tiu privilegio.

Kaj malgraŭ la tre forta subteno de la reĝo por religia libereco, la religia rolo de la monarko baziĝas sur la supozo, ke ĉiuj estontaj monarkoj kredos anglikanojn. La subteno de la monarko por religia libereco aŭ kredo estas tute malkongrua kun la rolo de ŝtatestro en Britio estanta rezervita ekskluzive por praktikantaj kristanoj, kiu malobservas ĉiun principon de nediskriminacio iam establita kaj iras kontraŭ la rajto je religia libereco aŭ kredo.

Ni do uzis la kronadon de reĝo Karlo por sendi la mesaĝon, ke religiaj privilegioj ne havas lokon en moderna, laika demokratio.

Sed la UK- organizo ne nur faras neanglikanojn duaklasajn civitanojn, ĝi ankaŭ igas lesbaninojn kaj gejojn duaklasajn civitanojn.

La Ĉefepiskopo de Canterbury lastatempe reasertis la oficialan malakcepton de sia Eklezio de samseksemo kaj la Eklezio de Anglio, kiu estas permesita plenumi oficiale agnoskitajn geedziĝojn, rifuzas fari samseksajn edz(in)ojn, kiuj estas tute sekuraj laŭleĝaj en Britio.

Kompreneble, Eklezia doktrino estas sia propra afero, sed ni emfazis en lastatempa kampanjo, ke oficiale homofoba institucio ne devas esti parto de la ŝtato.

Kiel lastatempe diris unu opozicia parlamentano: "La granda plimulto de parlamentanoj opinias, ke estas nedaŭrigeble, ke nia establita Eklezio estu institucio homofoba kaj aktive ekskludu parton de la loĝantaro, kiun ĝi devas servi."

La temo de samseksa edz(in)eco disigas la britan eklezion kaj la Ĉefepiskopo de Canterbury, Justin Welby, diris ke li preferus ke la eklezio estu dissolvita prefere ol disigita super la temo de samseksa edz(in)eco. Ĉi tio donas al ni esperon!

Kreskanta sekularigo kaj religia diverseco ankaŭ reliefigas ne nur la maljustecon de la status quo, sed ankaŭ ĝian absurdaĵon.

La lasta censo montris, ke la procento de kristanoj en Anglio kaj Kimrio falis de 72% en 2001 al 59% en 2011, kaj nun al 46% en 2021, falo de 13% ĉiujn 10 jarojn. Se la tendenco daŭras kun ĉi tiu rapideco, la procento estos tre malalta en 2050!

Sed kristanoj jam estas en minoritata situacio. Multaj aliaj balotenketoj en la lastaj jaroj montras malpliigon de kredo kaj pliigon de nereligieco.

- Britio estas la sesa malplej religia lando en la mondo,
- Enketoj pri sociaj sintenoj malkaŝis, ke ĉirkaŭ duono de britoj ne havas religion, kaj ĉi tiu proporcio altiĝas al 70% inter 18-24-jaruloj,
- Nur 0.9% de la angla loĝantaro adoras en anglikanaj preĝejoj averaĝe dimanĉe. Ĉi tio estas malproksima de la 46% de kristanoj registritaj,
- Nur 1% de junaj plenkreskuloj diras, ke ili identiĝas kun la Eklezio de Anglio.

Sed ne temas nur pri aliĝo, temas ankaŭ pri sintenoj.

- 60% de britoj diras, ke religio ne estas grava en sia vivo. - 81% konsentas, ke "religia praktiko estas privata afero kaj devas esti apartigita de la politika kaj ekonomia vivo de la lando".

- Pli da ni kontraŭas ol subtenas la ideon de oficiala religio en Britio. - 58% de la plenkreska loĝantaro kontraŭas ŝtat-financitajn religiajn lernejojn.

- Britaj civitanoj (inkluzive de eklezianoj) superforte malaprobas la pozicion de la Eklezio pri aborto, helpata morto kaj samseksa edz(in)eco.

La starigo do simple ne respondas al la realo. Li estas superfortita. Kaj ĝi ne estas tre inkluziva.

Prenu la ekzemplon de nia nacia himno. Dio savu la reĝon. Multaj el ni ne povas kanti ĝin aŭtentike.

Do la malkresko en Eklezio de Anglio membreco kaj kreskanta religia diverseco estas alia kialo kial Disestablishment estas dezirinda kaj, mi pensas, neevitebla.

Ekzistas ankaŭ argumentoj por Disestablishment de pli larĝa anglikana kaj kristana perspektivo.

Kelkaj anglikanoj ene de la eklezio mem argumentas ke la eklezio devus libervole prirezigni siajn privilegiojn kaj establitan statuson por esti libera plenumi sian propran mision kun pli granda aŭtenteco.

En lastatempa evento, kiun ni organizis, ni donis la parolon al anglikanoj, kiuj volas pli grandan aŭtonomecon por la Eklezio kaj rekonas la gravecon de la nepartieco de la Ŝtato, kaj kiuj do pledas ĉion de nia alvoko al Dissolvo.

La Ĉefepiskopo de Canterbury sugestis ke Disestablishment "ne estus katastrofo" por la Eklezio de Anglio, sed li ankaŭ igis ĝin malbari ke la eklezio ne prenus la iniciaton por ŝanĝo, almenaŭ ne por la momento.

Do, nuntempe, tiuj kiuj profitas el la religia establado ŝajnas voli konservi ĝin, precipe la Episkopoj kies sidlokoj en la Lordĉambro donas al ili politikan lobiadon kaj prestiĝon.

Sed episkopoj flankenmetite, multaj kristanoj apogus Disestablishment. Mi diras tion nur por emfazi, ke ĉi-lasta ne devas esti konflikto inter eklezio kaj ŝtato.

Ĝi povus progresi kun la reciproka kompreno, ke formala disiĝo estas utila por ambaŭ partioj.

Ĉiuj partioj devus rekoni, ke konservi establitan minoritatan eklezion en religie plurisma kaj plejparte sekularigita nacio estas nedaŭrigebla.

Radikala ŝanĝo en nia kulture konservativa lando estas grava defio. Tamen mi estas optimisma. La forigo de Britio de kristanismo ŝajnas daŭri. Ĉiuj tendencoj, la malkresko de kristanaj kredoj kaj la maljuniĝo de la fideluloj signifas ke kristanismo daŭre malkreskos.

Samtempe, nereligiecaj kaj minoritataj religioj, precipe Islamo, spertas gravan kreskon.

Estas do klare ke ni bezonas daŭran, longperspektivan kompromison pri la rilato inter religio kaj ŝtato - kaj tiu kompromiso devus esti bazita sur la principoj de sekularismo .

Tio signifas klaran apartigon inter religio kaj ŝtato kaj egalecon por ĉiuj, sendepende de religio aŭ kredoj.

Dankon pro via atento.

Stephen Evans, Administra Direktoro, Nacia Sekulara Socio

Dek ses vortoj: la Supera Kortumo aŭ la forigo de la dispozicioj de la Unua Amendo rilate al pri la Apartigo de Eklezio kaj Ŝtato

La Unua Amendo al la Usona Konstitucio garantias kvin fundamentajn liberecojn: religia libereco, sinesprimlibereco, libereco de la skriba kaj elsenda gazetararo, kunvenlibereco, tio estas kunveni en publika spaco, manifesti, protesti, kaj la rajton peti, nome tiu de usonanoj alparoli siajn gvidantojn por diskuti siajn problemojn sen timo de kondamno aŭ reprezalioj.

Ĉi tiu amendo ĉefe traktas religian liberecon kaj la Apartigon de Eklezio kaj Ŝtato, la temo kiu interesas nin hodiaŭ. Ĉi tiu parto de la teksto enhavas nur dek ses vortojn: " La Kongreso faros nenium leĝon konforman al iu establita religio aŭ malpermesante la liberan ekzercon de ĝi. »

La redaktoro, kiun mi estas, estas tre impresita, ke fundamenta homa rajto povus esti formulita per nur dek ses vortoj. Mi dubas, ke la politikaj gvidantoj, kiujn ni hodiaŭ havas en Usono, povus fari tion. Sed estas malavantaĝo: ĉar ĉi tiuj dispozicioj estas deklaritaj en nur dek ses vortoj, ili estas malklaraj kaj malfermitaj al interpreto.

Kiel ni interpretas ĉi tiujn dek ses vortojn estis la kerno de la debato en Ameriko.

En 2002, la unuan fojon kiam mi parolis en Parizo, ni en Ameriko traktis prezidanton George W. Bush kaj lian tiel nomatan " kredobazitan " iniciaton, kiu estis fakte nenio alia ol rimedo por deturni monon de impostpagantoj en la kaso de preĝejoj kaj aliaj diservoj por konfidi al ili la prizorgadon de malriĉuloj kaj senhavuloj - respondeco kiu estas rigardata kiel tasko de registaro en multaj aliaj nacioj. Por Bush, ĉi tiuj dek ses vortoj permesis al li fari ĝuste tion.

En 2017, mi estis ĉi tie denove kun eĉ pli malbona novaĵo: Donald Trump, senkaŝa seksmisuzanto, iama reality show-gastiganto, luktanta nemoveblisto, kaj viro kiu povas esti nur parte fidinda, estis elektita prezidanto kun la helpo de ekstremisto. Kristanaj grupoj kaj laboris por disfaliĝi kion Thomas Jefferson nomis la

" Muro de Apartigo inter Eklezio kaj Ŝtato ", bazita sur nia Unua Amendo - aŭ kion ĝi diras vere restas.

Ĉi-foje, mi estas ĉi tie kun pli bonaj novaĵoj: la usona popolo voĉdonis kontraŭ Donald Trump en 2020 kaj elektis demokraton Joe Biden. Laŭ Trump kaj liaj plej fervoraj subtenantoj, la elekto estis ŝtelita de li. Ili argumentas, ke Trump vere venkis kaj diras, ke estis amasa balotfraŭdo. Ili havas la pasion, sed mankas ajna pruvo. Kompreneble, iliaj asertoj ne havas senco. Tiuj el ni, kiuj loĝas en real-bazita komunumo, estas konvinkitaj, ke Trump ricevis 232 voĉojn kaj Biden ricevis 303 en la Elekta Kolegio. Mi ŝatus memori al vi, ke vi devas akiri 270 por gajni. Ĉe la fino de la populara voĉdono, Trump profitis de 74,2 milionoj da voĉoj kaj Biden 81,2. Vi ne devas esti matematika geniulo por eltrovi kiu efektive venkis.

Trump perdis. Liaj subtenantoj prirabis la Kapitolon la 6-an de januaro 2021, post kiam li instigis ilin fari tion. Ni ĉiuj vidis tiujn terurajn bildojn en televido kiel ribelo - kaj ni estu klaraj,

tio estis tio: okazis ribelo, provo renversi la rezultojn de demokratia elekto. El duaetaĝa ĉambro en mia Marilanda hejmo, dek mejlojn norde de la Kapitulo, mi rigardis la scenon disvolviĝi en mia komputilo. Kiel ĉiuj normale pensantaj usonanoj, mi estis terurigita. Tamen, kiel malhela kiel la tago estis, ĝi ne ŝanĝis la rezultojn kaj la regulo de la mafio estis malfarita. Kaj du semajnojn poste, Joe Biden ĵuris kiel la 46-a Prezidanto de Usono.

Joe Biden estas katoliko kaj kariera politikisto. Konsiderante lia progresinta aĝo, mi iom zorgis pri lia kapablo plenumi lian mandaton. Sed mi alvenis al la konkludo, ke se la Demokrata Partio nomumus miksaĵon kontraŭ Donald Trump, mi voĉdonus por la miksaĵo. Mi pensas, ke Biden surprizis nin ĉiujn, precipe sur la internacia scenejo, kvankam obstina kerno de lojalaj Trump- subtenantoj daŭre amasigas agreson kaj malestimon kontraŭ li.

Do, Trump perdis. Hura! Estas ankoraŭ espero por ĉi tiuj dek ses vortoj. Tamen, iel, Trump ankoraŭ estas kun ni. Ne nur li senĉese provas reenigi sin en politikon de sia Florida domo, sed ni ankoraŭ sentas la sekvojn de lia kaosa kvarjara oficperiodo. Plejparte, ĝi estis markita de serio da embarasoj kaj mispaŝoj. Sed li faris unu aferon, kiu turmentos nin dum la venontaj jaroj: li ŝanĝis la naturon de la Usona Supera Kortumo.

Permesu al mi doni al vi nur unu ekzemplon de kiel ĝi influis la vivojn de usonanoj: Dum la mandato de Trump, la COVID 19- pandemio eksplodis. Trump estis tute nepreta regi dum ĉi tiu malfacila tempo. Li aŭskultis ĉarlatajn kuracistojn rekomendantajn dubindajn kuracojn kaj rifuzis eldoni direktivojn rakontantajn al homoj ne kunveni en grandaj nombroj.

En kelkaj ŝtatoj, guberniestroj provis bremsi la disvastiĝon de COVID limigante amaskunvenojn, sed en aliaj, ili ignoris COVID aŭ, pli malbone ankoraŭ, akceptis konspirajn teoriojn asertante, ke ĉi tiu viruso ne estis grava. En partoj de la lando, kie guberniestroj prenis COVID serioze, didomoj estis fermitaj kune kun aliaj specoj de renkontiĝoj kiel koncertoj, paroladoj, kinejoj kaj teatraĵoj. Kutime, la registaro ne havis la povon malhelpi tiajn eventojn, sed ni alfrontis krizon pri publika sano.

Didomoj estis traktataj kiel nereligiaj estaĵoj, do ne estis malobservo de Rajtoj.

Ekstreme konservativaj eklezioj defiis ĉi tiujn malpermesojn. Komence, la Usona Supera Tribunalo rekonis la rajton de membroj de la registaro trudi decidojn ne kunveni. Sed kiam juĝisto Ruth Bader Ginsburg, eble la plej decidita rekomendanto de la Kortumo de Apartigo de Eklezio kaj Ŝtato, mortis la 18-an de septembro 2020, Trump anstataŭigis ŝin per Amy Coney Barrett, ekstremdekstra katoliko. La nova plimulto de la Kortumo komencis nuligi fermdecidojn, malgraŭ pluraj indikiloj atribuantaj potencan evoluon de COVID al didomoj. Ni nombris pli ol milionon da COVID- mortoj en Usono ĝis nun.

Kompreneble, ĉi tiuj mortoj ne povas esti atribuitaj al ununura kaŭzo. Tamen, medicinaj fakuloj konsentas, ke ni havus multe malpli da mortoj, se la fermaj decidoj estus pli firmaj en la fruaj tagoj de la pandemio, atendante vakcinon. Mi ankaŭ rimarkas, ke multaj konservativaj religiaj grupoj diris al siaj membroj ne vakciniĝi, pro tio, ke fido al Jesuo protektos ilin kontraŭ la malsano. Ironie,

iuj religiaj gvidantoj, kiuj diris tion, poste kontraktis COVID-malsanon kaj estas mortinta.

La premsigno de Trump sur la Supera Kortumo ne ĉesis tie. Ni sentas la efikojn en pluraj aliaj areoj:

- **Financado de religio per impostoj:** dum longa tempo en Ameriko, la fundamenta principo estis, ke religiaj grupoj devis sin financi per kolektado de mono pagitaj libervole. Krome, opozicio al la Eklezia imposto igis James Madison skribi potencon pagendaĵon kontraŭ deviga financa subteno por Churches, en 1785 - *Memoir and Remonstrances Against Religious Investment*. En 2002, la kasacia kortumo regis ke ŝtatoj povis disponigi publikan financan subtenon al religiaj mezlernejoj - klara malobservo de nia Unua Amendo. La Supera Kortumo reviziita de Trump etendis ĉi tiun jurisprudencan indikante, ke en iuj kazoj la subteno de impostpagantoj por religiaj lernejoj estas ne nur permesita, sed necesa.

Memoru, religiaj lernejoj ne respondecas antaŭ la impostpagantoj, kiuj nun atendas pagi por ili. Ili diskriminacias dum varbado de dungitoj aŭ akceptado de studentoj. Iuj rifuzas registri junulojn aŭ forpeli ilin ĉar ili apartenas al la GLATQ-komunumo. Iuj instruas absurdajn ideojn kiel kreismo, ofendajn konceptojn pri raso aŭ evidentajn malverojn pri usona historio. La subvencioj, kiujn ili ricevas, povus iri al niaj publikaj lernejoj, kiuj servas 90% de la studentoj de Usono kaj kiuj, en diversaj partoj de la lando, estas nesufiĉe dotitaj kaj devas lukti por sekurigi siajn rimedojn.

- **Diskriminacio en publikaj lokoj:** Se vi scias ion pri usona historio, vi scias, ke ni havas hontigan rekordon kiam temas pri vetkuro. Ĉi tio inkluzivas sklavecon, rasismajn "Jim Crow" leĝojn, perforton kaj linĉadon, kaj la neadon de la voĉdonrajto. Ĝi estas terura kaj maltrankviliga rakonto.

Estis tempo, kiam afrik-usonanoj povus esti forigitaj de restoracioj, hoteloj, vendejoj kaj aliaj instalaĵoj simple pro la koloro de ilia haŭto. Historia orientilo, la Civitanrajtoj-Leĝo de 1964 estis dizajnitaj delvis por fini tion.

La Trump Supera Kortumo proksimiĝas al la ideo, ke religia kredo naskas rajton je diskriminacio. Ekzemple, la posedanto de nereligia vendejo aŭ komerco povus rifuzi servi GLAT-homon, islamanojn, judojn, ateistojn, nigran aŭ koloran personon aŭ fraŭlan patrinon simple pro siaj kredoj. Memoru, ke ni ne parolas pri diservoj ĉi tie. Ĉiuj rekonas, ke eklezioj rajtas ekskludi iujn membrojn kaj rifuzi servojn al homoj ekster sia kredo. Pri kio ni parolas ĉi tie estas enspeziga, nereligia ekonomia agado. Tiel, religia libereco - granda kaj nobla principo, kiun Ameriko helpis realigi - iĝas mantelo kiu kaŝas malbonajn formojn de diskriminacio.

- **Religio en publika edukado:** Kiel mi rimarkis antaŭ iom da tempo, 90% de niaj infanoj frekventas publikajn lernejojn. Tiuj lernejoj estas prizorgitaj fare de la registaro kaj bonvenigas infanojn de multaj malsamaj kredoj same kiel tiujn kun neniu kredo. Estis tempo, kiam ĉi tiuj lernejoj, en multaj partoj de la lando, komencis la tagon per kristanaj preĝoj kaj legaĵoj el la Biblio. Sed ĝi ne daŭris. Tiaj praktikoj estis sankciitaj fare de la Supera Kortumo en 1962 kaj 1963. Memoru, studentoj povas preĝi en la lernejo sed ĝi devas esti libervola. Ni ne povas devigi ilin fari tion. Pasintjare, la Supera Kortumo malfortigis ĉi tiujn

reguloj, deklarante ke mezlerneja futbala trejnisto havis la rajton preĝi kun studentoj sur la kampo post la ludo. Kelkaj studentoj estis devigitaj preĝi kvankam ili ne volis. Post ĉio, la trejnisto estas aŭtoritata figuro. La kasacia kortumo simple ne zorgis.

- Aborto kaj reproduktaj rajtoj: kiel vi verŝajne scias, la pasinta somero la Supera Kortumo nuligis jurisprudencan establitan en 1973 agnoskante ke la rajto al aborto estis laŭleĝa. Multaj usonanoj estis ŝokitaj. Ili ne devus esti. La Kortumo reduktis tiun rajton dum jaroj, puŝita fare de religiemaj ekstremistoj. Danke al la Supera Kortumo de Trump, ili finfine atingis sian celon.

La rajto je aborto kaj la rajto de virinoj libere uzi sian korpon realiĝis post longa kaj malfacila lukto. En la 19-a kaj fruaj 20-a jarcentoj, estis ofte por kontraŭkoncipaj metodoj, kiel ekzemple kondomoj kaj diafragmoj, esti malpermesitaj en kelkaj ŝtatoj. Fakte, kuracistoj povus esti kondamnitaj eĉ pro diskutado de kontraŭkoncipado kun geedzaj paroj. Mi estas fiera diri, ke Usonanoj Unuiĝintaj batalis ĉi tiujn leĝojn en la 1950-aj jaroj kaj ke la Supera Kortumo, en 1965 *Griswold vs. Connecticut* -decido, rekonis la rajton de konsentaj plenkreskuloj uzi kontraŭkoncipajn metodojn. Oni devas rimarki, ke en Ameriko homoj instigas la Superan Kortumon ankaŭ nuligi ĉi tiun jurisprudencan kaj eble havas simpatiantojn.

Kial ili volas inversigi ĝin? Ĉar ilia religio sulkiĝas kiam temas pri la uzo de artefaritaj kontraŭkoncipiloj kaj ili intencas trudi sian dogmon al homoj kiuj elektis ne adopti ĝin.

Kiam temas pri reprodukta libereco, en Ameriko ni iras en la malĝustan direkton, malantaŭen.

- La rajto geedziĝi kun la homo, kiun vi amas: En 2015, la Supera Kortumo konfirmis la laŭleĝecon de samseksa edz(in)eco, ofte nomata "geedzeca egaleco". Tamen, la konsisto de la Kortumo ŝanĝiĝis ekde tiam. Ni denove danku Trump kaj tiujn, kiuj puŝas la Kortumon revizii ĉi tiun jurisprudencan ankaŭ. Plej multaj usonanoj preferas geedzegan egalecon, sed voĉa malplimulto de religiaj ekstremistoj, fidantaj je fragmentoj de la Biblio aŭ deklaroj de la papo aŭ aliaj religiestroj, pensas malsame.

Se ili sukcesus, ni estus en ridinda situacio kie samseksa geedza paro estus laŭleĝe edziĝinta en, ekzemple, Ilinojso, sed ne trans la limo en Misurio. Sub prezidanto Biden, la Kongreso aprobis leĝon protektantan la rajton de samseksaj paroj geedziĝi postulante ĉiujn ŝtatojn rekonu la laŭleĝecon de geedziĝo farita aliloke. Sed, kiel ni vidis, la Supera Kortumo

"Trumpita" havas malmulte da konsidero por la jurŝtato.

- Religiaj simboloj en publikaj lokoj: simboloj supozeble unuiĝas. Konsideru, ekzemple, la flagon de nacio aŭ reprezentadojn de libereco. Aliflanke, religiaj simboloj ne povas kuniĝi, ĉar ili estas nature fonto de divido. Tamen, la kasacia kortumo ĉiam pli permesas al la registaro montri kaj konservi religiajn simbolojn, ĉefe krucojn.

En 2019, la kasacia kortumo regis, ke kvardek-fut-alta latina kruco povus resti sur registara tereno en Bladenburg,

Marilando. La kruco estis starigita en 1925 por omaĝi la virojn de ĉi tiu regiono, kiuj mortis dum la unua mondmilito, sed poste estis dediĉita al la memoro de tiuj kiuj mortis en ĉiuj militoj. Tamen tio ne eblas. Kaj la kialo, ke tio ne eblas, estas ĉar ĝi estas kruco. La kruco estas la simbolo de la kristana kredo. Ĝi povas nur memori kristanojn kiuj mortis en batalo dum militoj. La kruco ne estas universala simbolo. Ĝi havas signifon por kristanoj ĝuste ĉar ĝi estas centra en ĉi tiu religio. Se vi estas ateisto aŭ nekristano, imagu, ke kruco estas metita sur vian tombon post via morto. Tio estus ofenda. En ĉi tiu kazo, ĝi ne estas malsama.

- Atakoj kontraŭ la rajto legi kaj lerni: Mi hontas stari ĉi tie kaj diri al vi, ke eĉ la rajtoj legi, lerni kaj kompreni la mondon ĉirkaŭ vi estas minacataj en mia lando.

Ni atestas senprecedencan ondon de librocenzuro en publikaj lernejoj kaj bibliotekoj. Ne malproksime de la urbo kie mi naskiĝis kaj kreskis, en Pensilvanio, instruistino de publika lernejo estis la temo de krima esploro ĉar ŝi estis vidita kun libro dediĉita al GLATQ-rajtoj. En Florido, Teksaso kaj aliaj ŝtatoj, estroj de publikaj instruoj devas fari ĝisfundan ekzamenadon de libroj kiuj povas esti aldonitaj al la lernejaj bibliotekoj. La rezulto estas, ke kelkaj el ili simple ĉesis aĉeti librojn por bibliotekoj. Bibliotekistoj kaj kunlaborantaro laboranta en edukado estas ĉiam pli submetitaj al ĉikano kaj procesigo por etaj deliktoj.

Estas hontige konfesi tion, sed iuj usonanoj simple timas sciojn. Ili timas demandi demandojn. Ili timas, ke siaj propraj infanoj lernas la veron pri la historio de nia nacio. Ili timas, ke iliaj infanoj malkovru malsamajn kulturojn kaj religiojn.

- La leviĝo de perforta naciismo: se vi spektis la novaĵbildojn aŭ ekzamenis la fotojn faritajn la 6-an de januaro 2021, kiam la Kapitolo estis invadita, vi certe rimarkos, ke la partoprenantoj elmontris krucojn aŭ signojn rilatajn al Jesuo. Pluraj fakuloj studis la rolon kiun la kristana naciismo ludis en ĉi tiu atako. Ĝi estis signifa. Fed mensogoj de Trump kaj liaj aliancanoj en Fox News, religiaj ekstremistoj aliĝis al la atako kaj provis renversi la rezultojn de demokrata elekto.

Multaj homoj poste respondecis pri tio, kio okazis tiun tagon.

Iuj nuntempe plenumas longajn prizonpunojn. Sed multaj el la religiaj gvidantoj, kiuj puŝis ilin laŭ tiu ĉi vojo, ne estis kondamnitaj. Efektive, kiam la Kongreso eldonis longan raporton pri la atako kaj la okazaĵo kiu antaŭis ĝin, perfortaj kristanaj naciistoj meritis nur mallongan mencion.

Ĉi tiuj frakcioj estas danĝeraj kaj ne subtenas usonan demokration. Iuj admiras la novfaŝismajn movadojn, kiuj estiĝis eksterlande. Multaj iras ĝis nun saluti Putin kiel aŭdacan protektanton de okcidenta civilizo kaj kristanaj valoroj, kaj admiras Rusion pro pasigado de leĝoj kontraŭ samseksemuloj. La samaj homoj premas, ke Usono ĉesigu subtenon al Ukrainio kontraŭ rusa agreso.

Do, kio estas la kuraco por ĉi ĉi? Mi deziras, ke ĝi estu facila. Ĉi tio ne estas la kazo. La Apartigo de Preĝejo kaj Ŝtato ne estis eroziita subite, nek ĝia restarigo okazos dum la nokto. Ĉi tio estos longtempa projekto

Ĉe Americans United, ni baldaŭ lanĉos naciajn kampanjon por konvinki usonanojn reengagiĝi al la principo de Apartigo de Eklezio kaj Ŝtato kaj la dek ses vortoj de la Unua Amendo. En ĉi tiu kampanjo, ni konsideros la realecon de la rimedoj, per kiuj multaj homoj hodiaŭ komunikas. Tiel, la mesaĝoj estos simplaj kaj mallongaj kaj adaptitaj al sociaj retoj.

Enketoj montras, ke pli da usonanoj subtenas Apartigon de Eklezio kaj Ŝtato ol kontraŭas ĝin. Kristanaj naciistoj ne estas en la plimulto.

Sed, pro diversaj kialoj, usonanoj ne estas profunde konvinkitaj, ke la apartigo de eklezio kaj ŝtato kaj la laika karaktero de la ŝtato konsistigas la fundamentojn de multaj el iliaj rajtoj kaj ke sen ili Ameriko ne estus plu Ameriko. Nia defio estas memori ilin pri tio.

Kelkfoje ŝoko al la sistemo estas necesa. Mi menciis la decidon per kiu la Supera Kortumo nuligis sian jurisprudencon pri aborto. Ni vidis la sekvojn de ĉi tio. Tamen, en pluraj ŝtatoj ekde tiam, inkluzive de konservativaj ŝtatoj, homoj iris al balotujoj en referendumoj kaj voĉdonis favore al la rajto je abortigo.

Demografiaj evoluoj ankaŭ funkcias en nia favoro. Usono malrapide fariĝas pli kaj pli sekularigita lando. Kreskanta nombro da usonanoj malproksimiĝas de organizita religio. Eĉ fundamentismaj eklezioj, kiuj dum multaj jaroj estis protektitaj kontraŭ ĉi tiu tendenco, vidas ŝanĝojn.

Samtempe, la pli juna generacio ŝajnas malpli ama gvidi la "kulturon de milito". Ŝi plejparte estas favora al la leĝigo de aborto kaj GLATQ-rajtoj.

Niaj internaciaj aliancanoj, kiel vi ĉi tie en ĉi tiu ĉambro, havas rolon por ludi. En Ameriko, sekularismo ofte estis vidita kiel "malpura vorto". Iuj ŝajnas timi ĝin eĉ se la koncepto rezultas el nia Konstitucio. Vi povas helpi ilin kompreni ne nur ke sekularismo ne estas timinda, sed ke ĝi, fakte, protektas veran religian liberecon kaj liberecon de konscio.

Multaj usonanoj faris la eraron egaligi religion kun moralo. Tial ili kredas, ke iu povas esti bona, deca kaj bonkora nur se li estas ankaŭ religia. Ni devas energie senmistifiki tiun ĉi nocion.

Usona akademiano Phil Zuckerman publikigis plurajn librojn por pruvi, ke tio estas mensogo. La esplorado de Zuckerman temigis skandinavajn landojn, ĉefe Danio kaj Svedio, kie religia praktiko malkreskis, sed kie loĝantoj raportas altajn nivelojn de kontento kaj feliĉo kaj kie homoj taksas altan kvaliton de vivo.

Sekularigita registaro, kaj en kelkaj rilatoj sekularigita socio, estas niaj plej bonaj armiloj por forpuŝi la reale establitan eklezion en Ameriko. Kaj eŭropaj modeloj povas helpi nin serĉi persvadi usonanojn akcepti, ne malakcepti, sekularismon.